

TAG Uwch

1314/51

ADDYSG GORFFOROL – PE4

A.M. DYDD MERCHER, 23 Mehefin 2010

2 awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen llyfr ateb 12 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Disgwylir i ymgeiswyr ateb **pob** cwestiwn yn Adran A ac **un** cwestiwn yn Adran B.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir y marciau sydd ar gael mewn cromfachau.

Asesir ymgeiswyr yn ôl ansawdd eu cyfathrebu ysgrifenedig.

ADRAN A

Atebwch bob cwestiwn yn yr adran hon.

1. “Mae nifer o ffactorau corfforol, tactegol, technegol a seicolegol sy’n sail i berfformiad unigolyn mewn chwaraeon.”
  - (a) Beth yw cyfyngiadau (*limitations*) defnyddio arsylwadau (*observations*) hyfforddwr(aig) yn unig wrth ddadansoddi perfformiad ym myd chwaraeon? [4]
  - (b) Trafodwch y gwahanol strategaethau, ar wahân i arsylwadau hyfforddwr(aig), a allai gael eu defnyddio i helpu i ddadansoddi a mireinio (*refine*) yr agweddau tactegol ac ymddygiadol ar berfformiad unigolyn ym myd chwaraeon. [6]

2. (a) Trafodwch y berthynas rhwng sbarduno (*arousal*) a phryder (*anxiety*) ac eglurwch sut maen nhw’n gallu effeithio ar berfformiad mewn gweithgaredd ym myd chwaraeon. [6]
- (b) Gan ddefnyddio enghreifftiau penodol, eglurwch y gwahaniaeth rhwng technegau somatig a thechnegau gwybyddol (*cognitive*) o leihau straen. [4]

3. “Ar hyn o bryd, mae dwy ran o dair o oedolion a thraean (*a third*) o blant yn rhy drwm neu yn ordew yn y Deyrnas Unedig. Mae wedi’i ragfynegi y bydd y ffigur hwn yn codi i bron naw ym mhob deg oedolyn a dwy ran o dair o blant erbyn 2050.”

(The Guardian, Dydd Llun 4 Awst 2008).

Trafodwch y ffactorau sydd wedi cyfrannu at y cynnydd hwn yn y blynyddoedd diwethaf ac eglurwch y rhan mae addysg gorfforol a chwaraeon ysgol yn ei chwarae mewn gwrthsefyll y problemau hyn mewn pobl ifanc. [10]

ADRAN B

Atebwch un cwestiwn yn unig yn yr adran hon.

Naill ai:

4. “Mae amrywiaeth o rwystrau sy’n effeithio ar fynediad (*access*) cyfartal i bawb mewn chwaraeon ar bob lefel.”
Trafodwch y gosodiad hwn gan gyfeirio’n arbennig at ryw a hil (*gender and race*). [20]

Neu:

5. “Erbyn hyn mae prynwriaeth (*consumerism*), grymoedd y farchnad a’r cyfryngau yn rheoli chwaraeon.”
Trafodwch y gosodiad hwn. [20]